

Proletariusze
wszystkich
krajów
łączcie się!

ŁODZIANIN

Niech żyje
Rząd
robotniczy
i włościański!

TYGODNIOWY ORGAN POLSKIEJ PARTJI SOCJALISTYCZNEJ.

Nr. 50 (686)

Redakcja otwarta od 6—8 w.
Administracja otwarta w dni powszednie od 6 pp. do 8 wiecz.
W niedziele i święta adm. nieczynna.

Łódź, Sobota, dnia 8 grudnia 1928 r.

Redaktor przyjmuje w poniedziałki i środy od 6—7 w.
Rękopisów redakcja nie zwraca.

Warunki prenumeraty:
w Łodzi bez odn. miesięcznie 1 złoty.
Z odnośzeniem do domu 1.20 „
Na prowincji z przes. poczt. 1.50 „
Zagranicą — miesięcznie 2.25 „

Rok XXIII.

Redakcja i Administracja: Łódź, Piotrkowska 83. Tel. 99. Skrzynka poczt. 300. Konto czekowe P. K. O. Nr. 60,398.

Cena 30 groszy.

W poniedziałek, dnia 10 grudnia r. b. o godzinie 7 wieczorem, odbędzie się

Konferencja Międzydzielnicowa

w sali Ł. O. K. R. P. P. S., Piotrkowska 83. Wstęp mają członkowie O. K. R.-u, Komitety dzielnicowe, Wydział Kobiety, Sąd partyjny, Komisja rewizyjna, Radni miejscy i Kasy Chorych.

Bandycki napad pałkarzy w Warszawie.

Tow. Adam Walczak ciężko ranny. Uchwała Egzekutywy P.P.S. w Łodzi.

Jaworowszczyzna na terenie Warszawy, nie mając za sobą żadnych podstaw ideowych czy programowych, które by mogły im zjednać zwolenników, usiłują terorem, napadami i biciem wobec robotniczych pepesowskich wykazać swoją rewolucyjność.

Bojąc się, by argumenty rzeczowe nie trafiły do przekonania nielicznych zwolenników, rozłamowcy mają zorganizowaną tak zwaną milicję porządkową, a w rzeczywistości bandę opryszków, uzbrojoną w laski, kastety, noże, a nawet rewolwery, napadają w Warszawie na wszystkie zebrania robotnicze, a nawet na poszczególne jednostki.

Niema prawie dnia, by banda pałkarzy bezkarnie nie napadała. Myślą, że terorem zmuszą ludzi do milczenia.

Mając wzór z bojówek enpeerowskich z czasów rewolucji 1905—7 roku, wprowadzają walki bratobójcze. Lecz klasa robotnicza z obrzydzeniem odwróciła się od tych pałkarskich metod.

Ostatnia niedziela w Warszawie była terenem nowego bezmyślnego napadu, zakończonego ciężkim pobiciem naszych towarzyszy.

2 grudnia r. b. odbyło się liczne ogólne zebranie Warszawskiego Oddziału Związku Zawodowego robotników i robotnic przemysłu włókienniczego.

Pierwszy przemawiał sekretarz Centralnej Komisji Klasowych Związków Zawodowych, tow. A. Zdanowski, referując ogólną sytuację związkową. Po referacji zebrani jednomyślnie uchwalili solidarność z centralą związku włókienniczego w Łodzi.

Następnie przemawiał sekretarz Zarządu Głównego Związku, specjalnie przybyły z Łodzi tow. Adam Walczak, wyjaśniając zebranym strukturę organizacyjną Związku i wypowiadając się kategorycznie przeciw tworzeniu rozłamowych organizacji, co spotkało się z jednomyślnym uznaniem zebranych.

Ponieważ rozłamowcy twierdzą, że w Warszawie są panami położenia, powyższe obrady, wykazujące, że robotnicy warszawscy opowiadają się za P. P. S., oczywiście, wykazały ich faktyczną słabość, wtargnęli na salę w czasie referatu tow. Walczaka, na czele z osławionym Tasiemką, w liczbie zgórą 100 pałkarzy i rozpoczęli awanturę. Ponieważ spokoju nie można było przywrócić, przewodniczący tow. Hoppe, zmuszony był zakończyć zebranie.

Lecz pałkarze nie zaprzestali na awanturze, a już na ulicy napadli na idących tt. Zdanowskiego, Walczaka, Niemyskiego i Hilszerównę i zaczęli ich bić kastetami, laskami i kolbami rewolwerów.

Najwięcej ucierpiał tow. Walczak, który został poraniony ciężko, aż do utraty przytomności. Tow. Walczakowi udzielili pomocy lekarz pogotowia.

Tow. Walczak otrzymał trzy rany w głowę i policzek, a prócz tego został

pobity i leży w łóżku jako obłożnie chory.

Takich to argumentów przekonujących używają rozłamowcy. Postępek ostatni szczególnie wywołał szczery odruch oburzenia klasy robotniczej, która ze wstrętem obrzydzenia odwróciła się od rozłamowców-pałkarzy.

Na wtorkowym posiedzeniu sejm-

Łódzki O.K.R.P.P.S. do proletariatu socjalistycznego Polski.

Towarzysze i Towarzyszkil

W tych dniach, jak Wam wiadomo z pism partyjnych, ludzie z tak zwanej frakcji rewolucyjnej dokniali w Warszawie skrytobójczego napaду morderczego na naszego ukochanego towarzysza Adama Walczaka, sekretarza Związku Zawodowego Robotników i Robotnic przemysłu Włókienniczego.

Towarzysz Walczak został ciężko ranny, a lekarze stwierdzili niebezpieczeństwo utraty lewego oka. Orzeczenie lekarzy podejrzewa złamanie kości policzkowej i czołowej.

Zbiry z t. zw. frakcji rewolucyjnej napadli na bezbronny tow. Walczaka w biały dzień na ulicy, w chwili gdy powracał z obrad zjazdu związkowego.

Ł.O.K.R.P.P.S. stwierdza, że napadu tego dokonali Jaworowszczyzna w poczuciu bezkarności za ten mord skrytobójczy. Z tego względu nie możemy tej zbrodni inaczej traktować jak sprowokowanie całej świadomej klasy robotniczej w Polsce.

Zamach dokonany na tow. Walczaka, powszechnie znanego wodza organizacji włókienniczej, człowieka, którego proletariát kocha za czystość sumienia i ideowość pracy, który w całej swej niezmiernie pięknej działalności, jeszcze na nikogo palca nie skrzywił,

wek komisji budżetowej tow. poseł Jan Kwapiński przewodniczący Centralnej Komisji Związków Zawodowych zgłosił zapytanie pod adresem prezesa rady ministrów Bartla, czy wiadome mu są napady pałkarzy Jaworowskiego, dokonane w ostatnią niedzielę na terenach Krasnegostawu i Warszawy.

Tow. Kwapiński między innymi

oświadczył: „Jeżeli rząd nie ukróci tych metod, to będziemy zmuszeni sami bronić się. Nie mówię to dla pogroźek. Długie lata siedziałem w więzieniu z różnymi elementami, ale takich stósków, jakie panują obecnie w Polsce, takiej bezkarności zbrodni, popełnianych w biały dzień niewidzieliśmy dotąd. Bezkarność ta napawa obawą o porządek w Państwie. Czekamy na interwencję rządu. Za czasów caratu rewolucjoniści stosowali metody teroru, dziś we własnym państwie, woicząc się do nich nie możemy, nie poto bowiem walczyli o to Państwo, abyśmy w niem mieli nielegalnie dochodzić naszych praw i bronić się”.

P. Premier Bartel niezwłocznie udzielił odpowiedzi, że oburzony jest tym faktem i że polecił Ministrowi Spraw Wewnętrznych przeprowadzenie dochodzenia, by winnych pociągnąć do odpowiedzialności, gdyż tego rodzaju metod rząd nie będzie tolerował. Na zakończenie p. Bartel prosił o szczegółowe dane i oświadczył: „Niech panowie nie sadzą, że będę tego rodzaju rzeczy tolerował, nie jesteśmy w środkowej Afryce”.

Na wiadomość o napadzie i ciężkim poranieniu tow. Walczaka, Egzekutywa P. P. S. w Łodzi na nadzwyczajnym posiedzeniu, odbytym w środę, dnia 5 grudnia, jednomyślnie napiętnowała metody rozłamowców za bandyckie napady, oraz w imieniu robotniczej Łodzi wyraziła gorące słowa żalu i współczucia tow. Walczakowi, oraz serdeczne życzenia szybkiego powrotu do zdrowia, by mógł powrócić do dalszej owocnej pracy w ruchu zawodowym i politycznym.

Z przykrością musimy stwierdzić, że policja, rzekomo obrońcicielka ładu i porządku, w czasie napadu na tow. Walczaka i wogóle zachowała dziwną obojętność, a pobłażliwość dla sprawców napadów. Te sprawy muszą być należycie wyświełtione.

Uczynimy wszystko, co do nas należy.

Was, Towarzysze, prosimy i wzywamy do przyłączenia się do naszego protestu. Prosimy Was, by z wszystkich w Polsce O.K.R.-ów, Komitetów dzielnicowych podniósł się wraz z nami głos ostrzeżenia, że przeciwko nożom bandytów—bezbrownymi nie będziemy.

Towarzysze! Jesteśmy pewni, że i w Waszym imieniu to nasze ostrzeżenie i ten protest przekazujemy tow. Walczakowi i Jego Rodzinie, jako wyrazy serdecznego współczucia wraz z życzeniami jaknajrychlejszego powrotu do zdrowia i do ukochanej przezeń pracy.

Łódzki Okręgowy Kom. Robotniczy
Polskiej Partii Socjalistycznej

Łódź, 5 grudnia 1928 r.

W. D.

Wobec rzeczywistości

Metody „pomajowych“ rządów

W ubiegłym tygodniu zamieściliśmy artykuł tow. Bronisława Ziemięckiego, który przyswoił ostatecznie brednie prasy sanacyjnej przez wyraźne potępienie rozłamowców.

Ponieważ w artykule tym tow. Ziemięcki wypowiedział swoje zdanie o ocenie rządów pomajowych, zamieszczamy więc bardzo chętnie poniżej artykuł redaktora naczelnego centralnego tygodnika partyjnego „Pobudki“ tow. posła Zygmunta Zaremby, omawiający niektóre tezy artykułu tow. Ziemięckiego.

Kiedy na ostatnim posiedzeniu Rady Naczelnej przed Kongresem Ja-

worowski usiłował tworzyć „nadbudówkę“ ideową dla swych planów rozłamowych w postaci osławionego „pionowego“ podziału społeczeństwa, wówczas wręcz stwierdziłem, że ideowej polemiki z nim nie przyjmę, bo to, co on głosi jest manewrem i próbą tworzenia ideowych rozdźwięków tam gdzie stoi tylko proste pytanie: czy ma być zachowana i szanowana karność partyjna i samodzielność jej polityki?

Natomiast w tymże przemówieniu podkreśliłem, iż różnica zdań, które

w Partii istnieją i są wyrazem jej masowości i panowania zasady swobody myślenia, dyskusji wymagają, ale prowadzić ją można i trzeba np. z towarzyszem Ziemięckim, który wyraża pewne odcienie poglądów na kwestje taktyczne — ale nigdy z Jaworowskim, który nie wyraża absolutnie żadnej wartości myślowej.

To też, gdy dziś czytam artykuł tow. Ziemięckiego, odczuwam prawdziwą radość. Jest on bowiem nie tylko wyznaniem wierności dla Partii ze strony człowieka, do którego żywie szacunek i przyjaźń — ale co ważniejsze, jest on jeszcze jednym silnym potwierdzeniem faktu, iż Partja nie została pozbawiona przez secesję Jaworowskiego, swego charakteru Partji ma-

sowej, która nie chce i nie może zamknąć się w ramach dogmatyzmu politycznego, która musi mieć w swym łonie wszystkie odcienie socjalistycznej oceny rzeczywistości. — A to jest warunkiem szerokiego zasięgu wpływu Partji robotniczej, to jest warunkiem spełnienia przez P.P.S. jej roli w obecnym okresie historycznym.

Tak jest, istnieje w Partji różnica zdań w ocenie taktyki partyjnej. Istnieje i istnieć musi. Tych różnic możemy się nie bać, gdy panuje w szeregach Partji karność działania i samodzielność w pobieraniu decyzji. Każdy kierunek ma prawo szukania sobie zwolenników. I w tych ramach dyskusja jest przejawem zdrowia Partji.

Tow. Ziemięcki sformułował swój punkt widzenia. Chodzi o ocenę rządów pomajowych. Stanowisko tow. Ziemięckiego sprowadza się do czterech głównych tez: 1. Partja wobec polityki pokojowej Rządu, musiała tę dziedzinę wyeliminować z obiektów swej opozycji; 2. Rządy pomajowe nie są reprezentantami jednostronnych interesów klasowych posiadaczy, lecz szukają linii kompromisowej. 3. Faszyzm nie jest metą, do której zmierza Rząd. 4. (zgodnie z rezolucją Kongresu) skrupowanie demokracji utrudnia warstwom ludowym wpływanie na kierunek polityki Rządu, czyni natomiast łatwiejszym nacisk klas posiadających.

Ostatnia z uszeregowanych tu tez tow. Ziemięckiego jest oficjalnym wyrazem opinii partyjnej. Określa ona wspólną nam wszystkim politykę bieżącą Partji. Z tego też punktu wspólnego spróbujmy ocenić zjawiska, wchodzące w zakres trzech poprzednich tez, z którymi się nie zgadzamy.

Polityka zagraniczna. Ograniczenie działania demokracji ze wszystkimi swoimi skutkami odbiło się bardzo jaskrawo i w tej dziedzinie. Pokojowość polityki zagranicznej nie określa się tylko bezpośrednim stosunkiem do tego czy innego aktualnego zagadnienia. Gwarancje pokojowości istnieją tylko tam, gdzie demokracja ma najbardziej dokładny i stały wpływ na politykę zagraniczną. Stąd hasło jawnej dyplomacji w polityce rządów pomajowych polityka zagraniczna została otoczona zupełnym mrokiem. Wywiad lipcowy Piłsudskiego postawił nawet pytankę nad samym organem wykonawczym tej polityki. Linja naszej polityki zagranicznej jest pozostawiona domysłom w rodzaju tych, jakie sformułował „Głos Prawdy” w związku z objęciem placówki dyplomatycznej na Węgrzech przez pułkownika Matuszewskiego. Czyż więc istotnie polityka zagraniczna rządów pomajowych nie pozostawia nic do życzenia i metody te mogą być wyłącznie z obiektów naszej opozycji?

Klasowa ocena rządów pomajowych. Zgadamy się z tow. Ziemięckim na założenie, iż metoda skrupowania przez Rząd demokratycznego działania ułatwia klasom posiadającym oddziaływanie na politykę państwową. Zgadamy się więc, że Rząd wzmocnił wpływ klas posiadających w Państwie. To jedno wystarczałoby dla stwierdzenia klasowej, wielko-kapitalistycznej i obszarnej fizjonomii rządów pomajowych. Ale przybywa do tego fakt konsekwentnego przeprowadzenia w życie polityki zbożowej ministra Niezabyłowskiego. Efektem jej jest znaczne podniesienie cen zboża i artykułów spożywczych. Jednostronność klasowa interesu obszarnej występuje tu z całą jaskrawością. Obok postawiać też musimy fakt przyjęcia przez Rząd takich warunków pożyczki stabilizacyjnej, które nie mają żadnego istotnego znaczenia dla wierzycieli amerykańskich, oddają Bank Polski pod wyłączne wpływy prywatnego kapitału i obdarowują przemysłowców i bankierów milionami złotych z funduszy publicznych (sprawę oddania „zysku” z przeliczenia na kapitał rezerwy B.P.) nie mówiąc już o stałym stronnictwie interweniowaniu w konfliktach pracy z kapitałem — czyż nie dosyć tego dla stwierdzenia, iż Rząd reprezentuje jednostronne interesy kapitalistów?

— Ale przecież Rząd zrobił także coś nie coś w dziedzinie prawodawstwa pracy! Temu nikt nie przeczy, ale przecież „kajzerowski” rząd niemiecki w okresie największej walki z ruchem robotniczym zapoczątkował szereg ustaw socjalnych. Czyż wyprowadzimy z tego wniosek, że Wilhelm i Bismarck usiłovali odnaleźć linię kompromisową?

Takiego wniosku nie wprowadzimy, tylko stwierdzimy, iż te ustępstwa klasie robotniczej dawał Rząd niemiecki pod przymusem rodzącego się ruchu robotniczego. A u nas szczęśliwie ruch

robotniczy wyszedł już dawno z powąjeków.

I śmiem twierdzić, iż żaden Rząd kapitalistyczny nie może się dziś obyć bez tworzenia pozorów przychylności wobec klasy robotniczej. To wynik zdobytego przez proletariát znaczenia w życiu publicznym, wynik walki klasowej, którą on prowadzi, a nie wobec dobroci i łaskawości tego czy innego Rządu.

Dzieje obietnic w sprawie ubezpieczenia na starość i drobny a jaskrawy przykład sabotowania ustawy o czynszownikach — to też charakterystyczne światła oświetlające istotne położenie.

Meta, do której zmierza Rząd. Wraz z tą kwestją wkracza w dziedzinę przewidywań. Ale daleko nie pójdę. Chodzi mi tylko o logiczne wnioski z naszej wspólnej z towarzyszem Ziemięckim tezy. Tow. Ziemięcki sam stwierdza, jak fatalne skutki przynosi ograniczenie przez rządy Piłsudskiego kontroli rządu i wpływów na rządy ze strony przedstawicieli społeczeństwa. Rozpanoszenie biurokracji i różnych kacyków jest koniecznym następstwem ograniczenia demokracji. Ale tym nie wyczerpują się skutki tych rządów.

Klasy posiadające, które zdobyły wpływ na Państwo większy, niż mogłaby im zapewnić demokracja, widząc w postępkach Socjalizmu i ruchu ludowego zapowiedź coraz dotkliwszego kurczenia się roli posiadaczy w Państwie z natury rzeczy musi myśleć o niewypuszczeniu z ręki tych atutów

jakie im dały rządy Piłsudskiego. To samo biurokracja, która według trafnego określenia tow. Pragiera stała się setką tysięcy nietykalności, piastujących splendor wzmocnionej władzy wykonawczej. Ta biurokracja też obwarowuje się na zdobytych placówkach. W akcję tę usiłuje się wciągnąć i inne jeszcze czynniki, którym przywodzą „pułkownicy”.

Te elementy, wrogi demokracji, rozkwitły w cieniu rządów pomajowych, podsypane moralnie i materialnie przez te rządy.

Obserwując to, na boku zostawiam sprawę intencji Rządu, nie mogę jednak nie dostrzec konsekwencji. Obóz wrogów demokracji zdobył siły dzięki w dużej mierze polityce skrupowania demokracji przez rządy Piłsudskiego. Czego chce Piłsudski — nie wiem. Obiektywne skutki jego polityki prowadzą do wzmocnienia pozycji tych, którzy niedwuznacznie są wrogami demokracji. A że dziś faszyzm i demokracja stanowią treść antagonizmów politycznych obecnej doby, to już jest konsekwencją epoki.

Obozem, który może i musi przełamać plany zamachów na demokrację, a więc na prawa ludu jest w pierwszym rzędzie Socjalizm. Jesteśmy my, P. P. S. Wiedzą o tem nasi przeciwnicy. Dlatego też, gdy tow. Ziemięcki zadawała się twierdzeniem, iż nie polityczne przyczyny odegrały decydującą rolę w rozłamie Jaworowskiego, nie mogę się ograniczyć do tego twierdzenia

i, widząc nici prowadzące do „pułkownikowskiej” grupy najczynniejszych wrogów demokracji, wyrażam swe najgłębsze przekonanie, iż „rozłam” ten był świadomym etapem na drodze do mety, która jest konsekwencją obiektywną rządów pomajowych, a której imię popularne faszyzm, a jeśli chodzi o względy obiektywizmu, gdyż zjawiska nigdy się nie powtarzają w tej samej postaci i innym jest faszyzm włoski a innym „faszyzm” hiszpański — więc też metę tą nazwijmy — zniesienie demokracji.

Jest ona konsekwencją rozbudzenia, wzmocnienia i zorganizowania przez rządy pomajowe lub pod ich osłoną żywiołów wrogich demokracji.

Ale czas, dzielący nas od przewrotu majowego nie był okresem straconym dla mobilizacji obrońców praw ludowych. Dzięki stanowczej pozycji Partji, przyspieszony został proces uświadomienia istoty sprawy w masach. Pokonane zostały tyśiączne złudzenia. Próba wstrzymania Partji na drodze walki nie osiągnęła skutków. Polska Partja Socjalistyczna pozostała niezależną, samodzielną siłą, stojącą na straży interesów klasy robotniczej.

Zygmunt Zaremba.

Polski NEP.

Polityka kapitalistyczna w gospodarczej odbudowie Polski.

„Nowa polityka ekonomiczna” Republiki Sowieckiej (w skróceniu „NEP”) wywołana została koniecznościami państwowymi i gospodarczymi rządu sowieckiego, który otrząsnął się z komunizmu wojennego i wdział się zmuszonym zwrócić uwagę na gospodarczy rozwój państwa, a tem samem naprawy poprzedniej błędnej taktyki polityki swej, idącej w kierunku natychmiastowej socjalizacji całkowitej produkcji i wymiany.

NEP otrzymał ogromne koncesje i wolną rękę w zdobywaniu środków produkcji i uprzemysłowienia Rosji.

„Nepmani” w miastach i „kułacy” na wsi rozpoczęli swą działalność, która szła po linii najmniejszego oporu, a więc zdobywania od państwa koncesji, ulg i giejtów wywozowych i wwozowych i t. p. dekretów już zmieniających podstawy konstytucji socjalistycznej. To sprowadziło do tego, że w krótkim czasie byliśmy już świadkami jak w wielkim gmachu budownictwa socjalistycznego, zarysowywać się zaczęły pęknięcia, spowodowane zbyt silnymi uderzeniami wciąż wymagającego dla siebie większych praw nienasyconego NEP-u miast i wsi.

NEP stał się pasożytnym kapitalizmem na młodym organizmie gospodarczym Rosji powojennej, wkraczającej na tory gospodarki socjalistycznej.

Rząd sowiecki pomimo uwag, jakie w tej sprawie wypowiedzieli wybitni ekonomiści socjalistyczni, nie był i nie jest w stanie do dziś dnia, pomimo represji ująć kontrolę całkowitą nad działalnością NEP-u, który umiał się wedrzeć już do sanktuarium „polityki” Związku Radzieckiego.

A nie należy zapominać, że w czasach pierwszego okresu komunizmu wojennego (Lenin, Trocki, Zinowjew) otaczano działalność polityczną rządu radzieckiego ze szczególną opieką, dbając o czystość ideologii komunistycznej i posiadając w swym ręku silną władzę i środki karne zmuszające do posłuchu.

Ten krótki wstęp niezbędny nam jest, by na przykładzie Rosji poniżej wykazać politykę polskiego kapitalizmu, któremu państwo polskie już w dniach swych narodzin przekazało wszystkie gospodarcze zagadnienia do dalszego „załatwienia” t. j. do podniesienia z upadku wojennego polskiego przemysłu, handlu i t. p. Jak to się odbyło, czym kosztem i w jakim stosunku do i-ei państwowej pozostawał polski „NEP” jest tematem niniejszego artykułu.

Z okazji X lecia Państwa Polskiego w organie wielkiego przemysłu i handlu sprawodawca ekonomiczny tak kończy swój artykuł: „Tak więc w przededniu katastrofy politycznej i militarnej państw centralnych wielka metropolja przemysłowa w Polsce znajdowała się w sta-

nie zupełnego upadku i zniszczenia”.

To podkreślenie jest nam szczególnie potrzebne, ponieważ potwierdza, iż kapitalizm przemysłowego i finansowego w Polsce w dniu jej powstania do bytu niepodległego nie było. Tem łatwiej przyjdzie nam analizować i podać krytyce rozwój kapitalizmu.

I zdaje się brzmieć paradoksalnie „Polski NEP”, gdy się przygląda na imponujący rozwój przemysłu i handlu w Polsce i zarzuca mu się metody nepmanów i kułaków. Niestety, należy stwierdzić, iż w okresie swego rozwoju kapitalizm w Polsce stał się pasożytnym już od zarania swego rozwoju. Rok 1919 — atak kapitalistów na skarby państwa, na oszczędności emigrantów i pożyczki tam ulokowane przez tych, którzy ostatnią swą krwawicę, złożyli by dopomóc do narodzin Polski Ludowej. Lata 1920—1924. Wojna z Rosją, o której przyszły historyk będzie dopiero mógł wydać sąd obiektywny: czy i w jakim stopniu i dla kogo była potrzebna? W każdy bądź razie stwierdzamy, że polski chłop i robotnik tak jak i rosyjski nie byli świadomi tej bratobójczej walki, gdyż polityka wojny nie była zależną ani z jednej ani też drugiej strony od ludu pracującego bezpośrednio.

Gdyby plebiscyt miał rozstrzygnąć kwestję wojny nie byłoby jej po żadnej stronie. Ale na wojnie tej kapitalizm polski porósł w piórka. W tym czasie i później następowała inflacja a co za tem idzie dewaluacja. Kapitalizm wyciągnął cały fundusz drogocennych walut ze skarbcza; państwo uruchomiło maszynę drukarską; banknoty drukowano w miljarady. Kapitalizm korzystał z kredytów państwowych do ostatecznych granic. Spłacał zaciągnięte zobowiązania nieprzedstawiającą żadnej wartości zdewaluowaną marką. Podatków nie płacono, żywność i artykuły pierwszej potrzeby raptownie szły w górę; szerokie masy ludności ubożały z dnia na dzień, robotnik nie mógł dogonić drożyzny pomimo strejków.

Moloch dewaluacji poślknął wszystkie oszczędności społeczeństwa polskiego, wszelkie wkłady w bankach i na hipotekach i t. p. (sumy emerytalne, zapisy wdów i sierot, renty inwalidów, fundusze ubezpieczeniowe) stały się bezwartościowe.

Późniejsza, w lat kilka waloryzacja oszczędności zabezpieczonych hypoteką, listami wartościowymi, w pożyczkach państwowych, w wekslach i t. p. potwierdzają jako nasze twierdzenie.

Państwo stało nad równą pochyłą i jeszcze krok a stoczy się w przepaść; katastrofa już nie gospodarcza ale i polityczna przybliżyła się z gwałtowną szybkością. Kapitalizm święcił triumfy „imponującego” rozwoju. Kosztem pań-

stwa, na barkach robotników i chłopów postawił gmach odbudowy gospodarczej, inwestował fabryki i wszelkie gospodarki rolnicze. Zorganizował banki, które spekulując na wszystkim i o wszystko co było związane z pomocą finansową państwa, wkrótce rozrosł się do potęgi politycznej. Pasożytny kapitalizm polski, polscy nepmani odplacili państwu za otrzymane koncesje i pomoc, odmową płacenia podatków i świadczeń państwowych.

Rządy burżuazyjne przerzuciły całą ciężar utrzymania państwa na szerokie masy ludności miast i wsi przez podniesienie podatków i opłat pośrednich (konsumcyjnych). Życie gospodarcze w Polsce stawało się podobne do żerowiska, wokół którego kręciły się hjeny (paskarza, lichwiarze i t. p.), gdyż nie było już organizmu żywego — więc na trupach rozpoczęto żerować.

Zubożałych mieszczan, rzemieślników, drobnych kupców i małych rolnych chłopów przymusowo licytowano, zabierając ostatnie narzędzia i środki produkcji za podatki; na robotników i urzędników nałożono podatek dochodowy, lokalowy i t. p. i to wszystko dla pokrycia budżetu państwowego, który pokryć wielcy kapitaliści i magnoci rolni odmówili. Polityka Grabzkiego, która miała wycisnąć podatek majątkowy, spaliła na panewce. Od najniższych płatników ściągnięto brutalnie podatek majątkowy, który ustaliła komisja z pośredników kapitalistów i bankierów złożona, sami zaś wielcy kapitaliści do dziś dnia podatku tego nie spłacili. Z preliminowanego później w budżecie przez ministra Grabzkiego 1 miljarda złotych podatku majątkowego, pozostała suma około 700 milionów złotych w złocie do dziś przez wielkich rekinów kapitalistycznych nie uiszczona, a więc darowana.

Dezorganizacja maszyny państwowej, wywołana przez politykę gospodarczą i anarchję finansową zwróciła uwagę naszych „przyjaciół” zagranicą, którzy mieli polityczny interes w istnieniu samodzielnej niepodległej Polski; również i finansowo zainteresowane były mocarstwa w wypłacalności Polski będącej jej wierzycielami z racji udzielonej przez nich w pierwszych latach niepodległości pomocy, która wyraża się długiem Polski w wysokości 245 milionów dolarów. Cyfra ta nie zawiera części długu przedwojennego Austro-Węgier, obciążającego Polskę ze względu na nieustalenie go dotychczas. A więc jest to część ogólnego długu Polski, który ma zabezpieczenie jedynie w „realnym” istnieniu Polski. A tu wiązania gmachu państwa zaczynają się uginać z ciężaru rozpanoszonego i utuczzonego kapitalizmu, wysysającego z organizmu państwowego ostatnie so-

ki. Świat finansowy zaczyna zwracać uwagę na Polskę. Zaczynają zjeżdżać się doradcy finansowi obcych mocarstw, znachorzy, którzy od razu zapalili „miłością chrześcijańską” do Polski i wyrazili chęć jej gospodarczego uzdrowienia.

Z pośród pierwszych doradców rzeczoznawców na specjalne wyróżnienie zasługuje Hilton Joung, który jako minister upelnomocniony Anglii, otrzymuje prawo wglądu w arkana polityki gospodarczej i finansowej Polski. Charakterystycznym jest, iż właśnie w tym czasie, gdy w Polsce szerzy się ogólne zubożenie, wyłączenie oszczędności najbardziej mas — przemysł „kwitnie”, fabryki i zakłady pracują na zmiany, niema bezrobotnych, aczkolwiek ci co pracują żyją poniżej możliwości egzystencji; produkcja przekracza normę przedwojenną (115 proc.); następuje gwałtowny rozwój eksportu artykułów żywnościowych (trzoda, drób, zboże, jaja, cukier i t. p.), wygłaca się kraj z wszystkiego, a konta polskich przemysłowców i obszarników w bankach zagranicznych raptownie zwiększają stronę kredytową w obcej walucie, z kraju odpływają kapitały, które są

dorobkiem ogólnospołecznym. Pasożytujący kapitalizm, jak szczury na tonącym okręcie, przeczuwa zbliżającą się katastrofę, rzuca się na wszystkie strony. Co dalej jak dalej? staje się groźnym pytaniem, na które mają dać wówczas odpowiedź rzeczoznawcy finansowi.

Z mgławicy anarchii paskarsko-kapitalistycznej wylania się zagadnienie uzdrowienia waluty markowej, której stabilizacja może na jakiś czas unormować i umożliwić ustalenie budżetów państwowych, samorządowych i zarobków ludzi pracy. Dotychczasowe budżety, wszelkie zarobki i płace stały się fikcją, jak fikcją były rynki zbytu i „witosowej” pamięci waluta markowa.

Zamykamy pierwszy okres kapitalistycznej polityki odbudowy gospodarczej Polski stwierdzeniem całkowitego zubożenia szerokich rzesz ludności miast i wsi i wzbogacenia się polskich „nepmanów” i „kułaków” kosztem tej nędzy i finansowego upadku państwa Polskiego. Rola kapitalizmu staje się wybitnie antyspołeczna i antypaństwowa.

Jan Haneman

(Dokończenie nastąpi).

Zwycięski pochód P. P. S.

Ostatnia niedziela, 2 grudnia, przyniosła dalsze zwycięstwa wyborcze dla P. P. S.

W wyborach do Rady Powiatowej Kasy Chorych Wierzbik-Starachowice uczestniczyły tylko dwie listy.

Lista P.P.S. i Klasowych Związków Zawodowych, otrzymała 22 mandaty, (na ogólną ilość 30 mand. z grupy ubezpieczonych). Lista blokowanej chadecji, sanacji i endecji otrzymała tylko 7 mandatów.

W wyborach do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Zagożdżowie (na po-

wiat Kozienicki) również tylko dwie listy brały udział.

Lista P.P.S. i Klasowych Związków Zawodowych otrzymała 23 mandaty, (na ogólną ilość 30 mandatów z grupy ubezpieczonych). Lista zblokowanej chadecji, sanacji i endecji otrzymała tylko 7 mandatów.

W obydwu tych kasach w Radzie i zarządzie P.P.S. zdobyła stałą większość.

Blok reakcyjny podstępem otrzymał dla swej listy № 2, by wyborców wprowadzić w błąd, lecz nic im to nie pomogło, bo przegrali z kretesem.

DZIESIĘCIOLECIE

Stowarzyszenia b. Więźniów Politycznych.

Dnia 8 grudnia b. r. Stowarzyszenie b. Więźniów Politycznych święci 10-ciolecie swego istnienia.

Dnia tego święcą dziesięciolecie jawnej, legalnej pracy ci, którzy przez tyle lat wykuli w podziemiach przyszłość, lepsze, świetliste jutro.

Nie wszyscy z pośród Bojowników Podziemnej Armii doczekali tej chwili. Niejeden zginął od kul, niejeden zawisnął na szubienicy, a iluż to, niezliczonych i bezimiennych skonało w lochach więziennych, z wiarą w urzeczywistnienie po przez śmierć i mękę swojej idei.

Kiedy na gruzach caratu zafurkotał zwycięski sztandar buntu, nieliczna garstka pozostałych przy życiu, wróciła do kraju.

Rzeczywistość nie okazała się tak piękna, jak idea, rzeczywistość brutalna i bezwzględna, z którą trzeba było ująć się znowu za bary, by jej nie ulec i zginąć.

Dzieło rozpoczęte przez poprzedników spazono i zniekształcono. Miejsce dawnego carskiego stupajki zajął „kajzerowski schutzman” — niemniej brutalny i zaborczy. W październiku 1918 roku z inicjatywy jednostek zorganizowano „Związek b. Katorżan i Zesłańców”. Pierwsze zebranie, zwołano na dzień 15 października w herbaciarni P. P. S. na ul. Zawiszy. Okupanci nieomieszkali w dniu tym odwiedzić lokal. Zwalnia się zgraja zandarmów, pałkarzy i szpicliów celem, oczywiście, aresztowania uczestników zebrania.

Ponieważ jednak w lokalu zastali tylko „gości”, niewinnie popijających herbatę, musieli zadowolić się rewizją.

Pierwsza utarczka z nowymi ciemiężcami dodała tylko bodźca do pracy. Wyznaczono drugie zebranie, lecz i to nie doszło do skutku. Zebranie rozegnano i o legalnej organizacji oraz pracy nie było można marzyć. Wrócono więc do podziemia. Dopiero po wygnaniu Niemców odbyło się pierwsze zebranie w szklanej hucie na Pomorskiej. Na zebranie przybyło zgórą 300 osób. Po przemówieniu organizatorów zebrania o dążeniach i celach Związku Katorżan, został wybrany pierwszy zarząd. Prezesem został wybrany tow. Stanisław Nowakowski.

Zarząd przystąpił do pracy, nade wszystko do zorganizowania opieki nad powracającymi z Rosji. Nie była to praca łatwa. Obojętność społeczeństwa wobec tych, którzy poświęcili wszystko w imię dobra tego właśnie społeczeń-

stwa, a którzy dziś powracali nadzy, bez środków do życia, schorowani — przechodziła wszelkie granice. Nie lepszy był stosunek ówczesnej władzy. Zdarzały się wypadki, że panowie dygnitarze odmawiali przyjęcia na posady w urzędach z tej tylko racji, że „pan jest wszak pozbawiony praw przez sąd”, lub „pan przecież jeszcze nie odsiedział wyroku”. Ba, przeciw zebraniu Zarządu w herbaciarni P. P. S. na Aleksandrowskiej rozpedziła policja polska.

Dopiero w r. 1919 pierwszy socjalistyczny magistrat m. Łodzi zaopiekował się Stowarzyszeniem. Wyznaczono po 1000 mk na każdego powracającego, oraz udzielono pracy w miarę, oczywiście, możliwości. W każdym bądź razie pierwszą pomoc uzyskało Stowarzyszenie od proletariatu.

8 maja 1919 r. odbył się w Łodzi ogólny zjazd b. Katorżan. Na zjeździe opracowano nowy statut, oraz zmieniono nazwę na „Stowarzyszenie byłych Więźniów Politycznych”. Praca poszła normalnym torem. Trzeba było zwalczyć jeszcze niejedno uprzedzenie społeczeństwa, stoczyć walkę niejedną z biurokratai i nowo-upieczonymi kacykami o pracę, o byt dla członków.

Od 1919 r. Organizacja rosła. Obecnie liczy Stowarzyszenie kilka tysięcy członków; oddział łódzki — 365 osób.

W ostatnich latach (po przewrocie majowym) powstał „Związek b. Więźniów Ideowych”. Nie miejsce tutaj na polemikę. Stwierdzić należy tylko, że związek ten jest zasadniczo związkiem b. wojskowych. Ze „Stowarzyszeniem b. Więźniów Politycznych” stowarzyszeniem b. organizacji rewolucyjnych ani organizacyjnie, zwłaszcza zaś ideowo — nic go nie łączy.

W dniu dziesięciolecia spotykają się znowu ci, którzy dawniej spotykali się w celach więziennych i na barykadach.

Dzień ten jeszcze silniej ich wzmacni i zespoli ideowo przeciwko tym wszystkim, którzy z takim rozmachem dążą do rozbicia każdej placówki robotniczej.

St. Martynowski.

Uczmy się języka międzynarodowego Esperanto. Zapisy przyjmuje Sekretariat Stow. Esperantystów, Cegielniana 75 w poniedziałki i czwartki od 8 do 10 wiecz. Całkowity kurs 21. 15.

Redakcja „Łodzianina” składa wyrazy serdecznego żalu i współczucia długoletniemu współpracownikowi naszego pisma tow. Adamowi Walczakowi, ofierze ohydne-go napadu pałkarzy rozłamowców, oraz życzy szybkiego powrotu do zdrowia.

Otrzymujemy cały szereg listów dzielnic partyjnych, związków zawodowych i poszczególnych towarzyszy, wyrażających słowa współczucia dla tow. Walczaka i słowa ostrego protestu i oburzenia dla sprawców napadu.

Uchwały miejskich robotników sezonowych

Rada Delegatów Związku Pracowników Komunalnych i Instytucji Użyteczności Publicznej w Polsce, Oddział w Łodzi, robotnicy sezonowi na posiedzeniu w dniu 4 grudnia rb. po przyjęciu do wiadomości okólnika Zarządu Głównego oraz sprawozdania Zarządu, wygłoszonego przez tow. Jordana, po obszernej dyskusji stwierdza:

1. że rozłamowa klika Jaworowskiego, usiłująca przenieść „rozłam” polityczny na teren organizacji zawodowych dopuszcza się śmiertelnego grzechu i wyrządza przez to proletariatu całego kraju ogromną szkodę,

2. że metody ordynarnego bicia przeciwników politycznych są bronią, którą świadomy proletariąt pogardza,

3. że proletariąt Łodzi zrzeszony w Związku Użyteczności Publicznej a przez to w Centralnej Komisji Związków Zawodowych twardo stoi przy swojej Centralnej organizacji, a wobec powyższego uchwała:

1. napiętnować bandyckie metody walki, stosowane przez grupę Jaworowskiego względem przeciwników politycznych, a w szczególności typowo bandycki napad na znanego na naszym gruncie tow. Walczaka.

2. Pobitemu tow. Walczakowi Rada Delegatów wyraża swoje współczucie i uznanie za dotychczasową, pożyteczną działalność.

3. Zgodnie z wezwaniem Zarządu postanawia bojkotować obłudne „Hasło Łódzkie”.

Ogólnokrajowa Konferencja dozorców domowych w Krakowie.

Wobec tego, że Centrala Związku Zawodowego Dozorców Domowych i służby domowej wbrew woli ogółu dozorców, na skutek samowolnej decyzji części Wydziału Wykonawczego Związku, z osławionym rozbijaczem ruchu robotniczego p. Dąbrowskim na czele — wystąpiła z Centralnej Komisji Związków Zawodowych, przyłączając się do rozłamowców p. Jaworowskiego, Oddziały Związku, stojące na stanowisku karności organizacyjnej i jedności Związku odbyły dnia 25 listopada b. r. w Krakowie ogólnokrajową konferencję organizacyjną, mającą na celu przeciwstawienie się rozbijaczom warszawskim.

W konferencji wzięły udział wszystkie Oddziały prowincjonalne Związku, co świadczy najlepiej, że rozłam nie wyszedł poza teren Warszawy.

Po całodziennych obradach, w których wziął udział tow. poseł Żuławski, generalny sekretarz Centralnej Komisji Związków Zawodowych, postanowiono utworzyć prowizorycznie, aż do chwili odbudowania centralnej organizacji, 3 organizacje okręgowe, a to jedną dla Województwa krakowskiego, miasta Rzeszowa, Województwa kieleckiego i Województwa śląskiego z siedzibą w Krakowie, drugą dla Województwa warszawskiego, łódzkiego i białostockiego trzecią dla Województw lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego.

Celem utrzymania łączności między oddziałami oraz celem skutecznej walki z rozłamowcami, postanowiono powołać do życia organ zawodowy pod nazwą „Czerwony Dozorca”.

Wobec tego, że nowy ten miesięcznik zawodowy ukaże się w dniach najbliższych, pomijamy tutaj szczegóły konferencji, obszerny jej protokół zostanie bowiem zamieszczony w wymienionym piśmie.

Dom dla wykusmitowanych już gotów.

Prace przy budowie domu dla wykusmitowanych przy ul. Napiórkow-

skiego znajdują się już na ukończeniu.

Budynek jest już od wewnątrz i zewnątrz całkowicie wykończony, prowadzone są jedynie jeszcze roboty instalacyjne, wodociągowe i elektryczne.

Po ich ukończeniu uskutecznione zostanie zniwelowanie i zabrukowanie podwórza, poczem dom oddany zostanie do użytku, co nastąpi jeszcze w r. b. Dom dla wykusmitowanych przy ul. Napiórkowskiego posiada 58 pomieszczeń dwu i trzyizbowych.

Na podwórzu domu wybudowano znaczną ilość komórek gospodarczych, które będą przydzielone do użytku poszczególnym mieszkańcom.

Oddanie do użytku tego domu zapewni dach nad głową stosunkowo znacznej ilości rodzin, które wskutek eksmisji bądź utraciły dach nad głową, bądź znajdują się w warunkach mieszkaniowych, uniemożliwiających normalną egzystencję.

Prace przy budowie Parku Ludowego.

W czwartek, dnia 6 grudnia zakończone zostały roboty sezonowe przy budowie Parku Ludowego na Polesiu Konstantynowskim.

Bilans tych prac, które rozpoczęte zostały w pierwszych dniach kwietnia, przedstawia się, jak następuje: w ciągu b. sezonu wykończono stadion o powierzchni 87 tys. m. kw., wyplantowano pod korytka tenisowe teren o powierzchni 20,000 m kw., wyplantowano również szereg alei parkowych i wyregulowano tereny pod zadrzewienie, na których wysadzono 1,115 drzew i 51,090 krzewów ozdobnych Rozszerzono i oskarpowano 40,000 m. kw. stawów, które połączone zostały kaskadami. W ten sposób budowa parku posunęła się w roku bieżącym znacznie naprzód.

Przy budowie Parku Ludowego zatrudnionych było w r. b. przeciętnie 1,100 robotników.

Rozwój Gazowni Miejskiej.

W środę dnia 28 ub. m. pod przewodnictwem tow. inż. Lucjana Szustra, odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Gazowni Miejskiej. Na porządku dziennym znajdowały się sprawozdania dyirekcji gazowni oraz sprawy bieżące.

Ze sprawozdania, złożonego przez dyr. Kapustę, wynika, iż rozwój gazowni postępuje naprzód, co wyraża się we wzroście konsumpcji i ilości nowych konsumentów, oraz w całkowitem zrównoważeniu budżetu, nawet przy wysokim procencie amortyzacji.

Wskazują na to cyfry orientacyjne rachunku zysków i strat za pierwsze półrocze roku budżetowego 1928-29, t. j. za czas od 1 kwietnia do 30 września 1929 r.

Podkreślić należy, iż w r. b. gazownia przeprowadziła rozbudowę rurociągu, instalując 9,150 metrów bież. nowych rur, dzięki czemu umożliwiona jest konsumpcja gazu do celów przemysłowych.

Koszty ogólne ułożenia nowych i wymiany starych rur gazowych wyniosły w okresie od 1 stycznia do 20 listopada r. b. zł. 435.570.

W r. b. ustawiono nn ulicach miasta 168 nowych latarni gazowych.

Oświetlenie gazowe otrzymały częściowo następujące ulice: Jakóba, Aleksandryjska, Karolewska, Wiznera, Kijowska, Aleksandrowska, Hipoteczna, Borysza, Rybna, Piwna, Gdańska, Narutowicza, Zagajnikowa, Mostowa, Kilińskiego, Siedlecka, Podmiejska, Zeromskiego, Nowo-Radwańska, Brzezińska, Młynarska, Berka Joselewicza, Karolewska i Wileńska. Poza tem ustawiono dodatkowo 36 latarni na ulicach Kilińskiego, Andrzeja i Czerwonej.

Po uchwaleniu 13 pensji dla pracowników gazowni i przyjęciu do wiadomości sprawozdania, a następnie po omówieniu szeregu spraw bieżących organizacyjnych i personalnych, posiedzenie odroczone do środy, dnia 5-go grudnia r. b.

Z życia Partji.

Dzielnica Koziny.

W niedzielę, dnia 16 grudnia r. b. o godz. 10 rano w lokalu własnym przy ul. Letniej Nr. 1 odbędzie się ogólne zebranie (masówka) członków i sympatyków dzielnicy Koziny.

Prosimy o liczne przybycie.

Łódzka Organizacja Młodzieży T. U. R.

KOŁO im. G. NARUTOWICZA.

Łódzka Organizacja Młodzieży T. U. R.

— W niedzielę, dn. 16 grudnia r. b. o godz. 7-ej wieczorem w sali fabrycznej Johna przy ul. Rzgowskiej 140 odbędzie się

UROCZYSTA AKADEMJA

ku uczczeniu szóstej rocznicy zamordowania I-go Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej **Gabryela Narutowicza**.
Przemawiać będą: wice-przew. Ł.O.K.R.P.P.S., ławnik Wydziału Opieki Społecznej tow. Purlal Antoni oraz przewodniczący Łódzkiej Organizacji Młodzieży T. U. R. tow. Szewczyk Artur. Poza to program obejmuje: Występy Chóru, Sekcji Literacko-Dramatycznej, Sekcji muzycznej, Deklamacje i popisy Czerwonego Harcerstwa. Szczegóły w programach.

Na powyższą Akademię, zaprasza członków organizacji oraz sympatyków

Wejście 50 groszy.

SALA FILHARMONJI

ul. Prez. Narutowicza 20

SALA FILHARMONJI

Koło Literacko-Dramatyczne Łódzkiej Organizacji Młodzieży T. U. R. ze współudziałem Chóru T. U. R.

urządza w niedzielę, dnia 16 grudnia 1928 r. o godz. 3 po poł.

PIERWSZY WIECZÓR ARTYSTYCZNY

W programie:

1) Deklamacje chóralskie, 2) Fragmenty dramatyczne: a) „Człowiek jest dobry” Franka, w przeróbce scenicznej M. Szackiego, b) Sprawa II z „Róży” S. Żeromskiego, c) Sprawa V z „Róży” S. Żeromskiego, 3) Występ Chóru.

Kierownictwo Chóru: prof. ZOZULA.

Reżyserja: D. DAMIĘCKI art. Teatru Miejskiego.

Bilety w cenie od gr. 30 do 2 zł. do nabycia w sekretarjacie T.U.R. ul. Narutowicza 50 od godz. 6—9 wiecz. codziennie oraz w dzień przedstawienia na miejscu przy kasie

Dzielnica Czerwona.

W sobotę, dnia 8 b. m. o godz. 10 i pół rano, w lokalu własnym, Wólczajska, 196, odbędzie się odczyt na temat: „Pasożytujący kapitalizm w powojennej Europie”, referent t. Jan Haneman.

Skarbnik dzielnicy urządza w środy i soboty od godz. 7—9 wiecz. Wzywamy członków do uregulowania składek.

Towarzysze! Stawcie się licznie na odczyt.

Dzielnica Chojny.

W sobotę, dnia 8 b. m. o godz. 7-ej wiecz. w lokalu własnym, Rzgowska 143, wykład nauki ekonomii politycznej.

Skarbnik dzielnicy wzywa do uregulowania zaległych składek w ciągu miesiąca grudnia.

Dzielnica Baluty.

W piątek, dnia 14 b. m. o godz. 7-ej wiecz., w lokalu dzielnicy, przy ul. Aleksandrowskiej 39 odbędzie się odczyt t. Jana Hanemana na temat: „Polski NEP” (O polityce kapitalistycznej w gospodarstwie odbudowie Polski).

Towarzysze! Stawcie się licznie!

W niedzielę, dnia 16 grudnia r. b. o godz. 10 rano, odbędzie się ogólne zebranie (masówka) dla członków i sympatyków. Referat wygłosi tow. ławnik Antoni Purlal

Dzielnica Prawa.

W środę, dnia 12 b. m. o godz. 10 i pół wiecz. w lokalu przy ul. Piotrkowskiej Nr. 83 odbędzie się wieczór dyskusyjny na temat: „Rola i polityka kapitalizmu w gospodarczym rozwoju Polski”.

Uprasza się towarzyszy o liczne przybycie i wzięcie udziału w dyskusji.

Dz. Górna.

W sobotę, dnia 8-go grudnia r. b. o godz. 10 rano odbędzie się dla członków i sympatyków zebranie dyskusyjne w dzielnicy Górnej.

Towarzysze stawcie się licznie.

Dzielnica Księży Młyn.

W sobotę, dnia 8 grudnia r. b. o godz. 10 rano odbędzie się ogólne zebranie (masówka) dla członków i sympatyków. Referat wygłosi tow. St. Wojdan.

KOMUNIKAT.

HERBATKA TOWARZYSKA.

Dnia 8 grudnia r. b., o godz. 3 po poł. w sali Zw. Prac. Kas Chorych i Inst. Ubezpiecz. Społ., ul. Piotrkowska 73, odbędzie się Herbatka Towarzyska Dz. „Prawej” P.P.S., na którą ma zaszczyt prosić Sz. Tow.

Komisja Doch. Niest. przy Dzieln. „Prawej”

Kursy dla Ławników.

W niedzielę, dnia 9 b. m. o godz. 10 rano w lokalu Rady Miejskiej Pomorska 16 odbędzie się Uroczyste Otwarcie Kursu dla Ławników przy Sądach Pracy, zorganizowanego staraniem T.U.R. w Łodzi.

KRONIKA.

O cmentarzu komunalnym.

Na ostatnim posiedzeniu Magistratu postanowiono przystąpić do założenia w Łodzi cmentarza komunalnego, na którym chowani będą członkowie gmin wyznaniowych nie posiadających własnych cmentarzy i bezwyznaniowcy.

W związku powyższym — Wydział Budownictwa otrzymał polecenie wyznaczenia odpowiednich terenów i opracowania planów budowy cmentarza komunalnego.

Budowa kolonii mieszkaniowej jest zakończona.

W ubiegły piątek, ukończona została w miejskiej kolonii mieszkaniowej na Polesiu Konstantynowskim budowa murów 20 budynków dużych domów.

W ten sposób ta część budowy w stanie surowym, która zgodnie z umową miała być zakończona w dniu 15 b. m., została ukończona w terminie wcześniejszym. Termin całkowitego ukończenia budowy w stanie surowym upływa 15-go lutego 1929 roku.

Zadrzewienie ulic miasta.

Akcja zadrzewiania ulic miasta, prowadzona była przez Wydział Plan-facji Miejskich we dwóch etapach: wczesną wiosną i późną jesienią.

W okresie jesiennym wysadzono drzewami alejowymi następujące ulice: Brajera, Częstochowską, Grabową, Łomżyńską, Magistracką, Miłą, Mostową, Niską, Orłą, Rzgowską, Sadową, Widok, Dąbrowską, Wspólną i Zagajnikową.

W roku bieżącym zadrzewione jeszcze zostaną ulice Mazowiecka, Wilanowska, Wójtowska, Tuszyńska i Wodny Rynek.

Ogólna ilość drzew, wysadzonych na tych ulicach, wyniesie około 2 tyh siące.

Życie w Grecji starożytnej.

W niedzielę, dnia 9 grudnia r. b. o godz. 12 min. 30 w południe w sali gimnazjum miejskiego (ul. Sienkiewicza Nr. 46) profesor Wolnej Wszechnicy Polskiej, docent Stanisław Seliga wygłosi odczyt na temat: „Życie w Grecji starożytnej”

Wejście bezpłatne. Towarzysze, stawcie się licznie!

Różne wiadomości

Enpeerowcy dostali po łapach.

Pisaliśmy w poprzednim numerze, że do zbliżających się wyborów do Rady Kasy Chorych w Pleszewie, Komitet Wyborczy P. P. S. złożył listę kandydatów, sporządzoną prawidłowo i że dotychczasowy Zarząd Kasy Chorych, o większości enpeerowskiej, listę naszą unieważnił, nie podając nawet powodów swego bohaterstwa czynu.

Pisaliśmy o tem, że enpeerowcy, uważają nas za najgroźniejszych przeciwników i że w razie zalegalizowania naszej listy, rządu enpeerowskie po wyborach muszą się skończyć.

Wobec wniesienia przez pełnomocnika naszej listy sprzeciwu, Okręgowy Urząd Ubezpieczeń w Poznaniu polecił enpeerowskiemu Zarządowi Kasy zatwierdzić listę P. P. S., co też enpeerowcy uczynić musieli. Lista oznaczona została Nr. 13.

Przytem wyszło na jaw, że enpeerowski Zarząd Kasy wcale list nie sprawdzał, lecz odrazu unieważnił jako listę „zarazy socjalistycznej”.

Nie udało się więc panom z N.P.R. nieuczciwa kombinacja, zastosowana dla podtrzymania zbankrutowanej grupki, przez utracenie listy socjalistycznej.

Głosy czytelników.

„W obliczu śmierci wszyscy są równi”.

Zaraz po ujawnieniu ohydnych morderstwa, dokonanego na małżonkach Tyszer i ich służącej Borowskiej przez młodego degenerata Łanuchę, cała prasa sensacyjna, nie czekając na wyniki prowadzonego dochodzenia policyjnego i śledztwa pierwiastkowego, wypisywała tasiemcowe artykuły, zarzucające zamordowanej ofierze obowiązkowi, Borowskiej, że była w zмовie z Łanuchą, rzekomym swoim „kochankiem”. Wychodząc z tego mylnego założenia, nie ograniczono się do rzucania potwarzy na dobre imię zamordowanej, lecz wysnuwano wnioski, że służba domowa wogóle jest zgangrenowana, że zdolna jest do czynów brudnych, że wspólnie ze swymi kochankami okradają swych pracodawców i t. p.

Przeprowadzone śledztwo wykazało niewinność Borowskiej.

Podobno w obliczu śmierci wszyscy są równi, a dlaczego w takim razie pogrzeb wszystkich zamordowanych osób nie odbył się jednocześnie, dlaczego Borowska, która poświęciła swoje młode życie nie dla własnej sprawy, nie stała jednocześnie z zamordowanymi małżonkami Tyszer na katafalku w kościele?

Służba domowa.

Teatr Miejski.

Gościnne występy Teatru Narodowego.

W piątek wieczór ostatni występ zespołu artystów warszawskiego Teatru Narodowego: Cwiklińskiej, Lindorówny, Mogilnickiej, Solskiego, Wegrzyna, Mieczysława i Tadeuszów Frenków i Kurnakiewicza w czteroaktowej komedji Aleksandra Fredry p. t. „Pan Jowialski”.

Teatr Miejski już dawno nie gościł tak liczny zespół „turów” sceny, to też przedstawienia pierwsze i drugie były zapelnione do ostatniego miejsca, a wykonawców — miłych gości — darzono niemiłkającymi oklaskami i zgottowano bardzo miłą owację.

W sobotę Teatr Miejski występuje z premierą arcywesołej, pogodnej komedji Władysława Fodora w 3 aktach p. t. „Sekretarka Pana Prezesa” (Mysz kościelna). W popisowej tytułowej roli wystąpi, po powrocie ze Lwowa z gościnnych występów, ulubienica Łodzi Stefania Jarkowska. Główne role grają: Krzywicka, Znicz, Winawer, Krotke i Lenk.

W poniedziałek po cenach najniższych dla Klasowych Związków Zawodowych XVII przedstawienie, na które dana będzie komedja szekspirowska „Kupiec Wenecki” z miłym gościem Karolem Adwentowiczem w popisowej tytułowej roli Szajłoka-lichwiarza.

Teatr Kameralny.

„Czy Konstytucja słusznie postępuje?”

W piątek Teatr Kameralny występuje z premierą głośnej komedji angielskiej w 3 akt. p. t. „Czy Konstytucja słusznie postępuje?” Popisową postać tytułową odтворzy będąca na gościnnych występach Leonja Barwińska, która po tej sztuce opuszcza Łódź. Reżyseruje Jan Bonecki. Ważniejsze role grają: Dąbrowski, Jakubińska, Rozwadowicz-Kędzierska, Wiercińska, Melina, Brodniewicz, Fabisiak.

Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział w Rudzie Pabjanickiej poszukuje FREBLANKI do prowadzenia ochronki.

Oferty wraz ze świadectwami i referencjami należy kierować na imię dr. Lucjana Kurowera w Rudzie Pabjanickiej, ul. Piotrkowskiej № 3.

MIMOZA

Dziś i dni następnych!

Następny program!!!

„Niepotrzebny człowiek”

Film osnuty na tle prawdziwych zdarzeń p. t.:

„Tułaczka Księżny Trubeckiej”

Dramat z życia rosyjskiej arystokracji.

W roli głównej: **Mady Christians.**

Do powyższego obrazu zaangażowany został CHÓR ROSYJSKI.

LUONA

Dziś i dni następnych!

Ilustracja muzyczna w wykonaniu wielkiej orkiestry symfonicznej pod dyktando **TEODORA RYDERA.**

Majwytworniejsze arcydzieło filmowe naszego tegorocznego repertuaru!!!
Ze złotej serji wytwórni Bristol International-Pictures

„NADKOBIEŃTA”

Film sięgający do tajników duszy ludzkiej. — Problem między miłością a macierzyństwem rozwiązany zdradą. W roli Moskiewskiej tancerki **MARJA KORDA.**

Marja Korda daje kreację tak poważną, żywą, prawdziwą, a przytem pełną uroku i poezji, że należy uchylić czoła przed tą wielką artystką, umiejącą w swą rolę wlać duszę, wcielić się w nią każdym fibrem swojej przebogatej indywidualności.

Początek przedstawień o godz. 4 po poł. w soboty i niedziele o godz. 12 w poł. — Ceny miejsc na pierwsze przedstawienie od 1 zł. w soboty i niedziele — od godz. 12-ej do 3-ej po poł. wszystkie miejsca po 50 gr. i 1 zł.

Miejski

Dla dorosłych.

Dla młodzieży i dorosłych.

Kinematograf światowy

ŻÓŁTY PASZPORT

„GRUŻLICA”

Tel. 18-26. Dojazd tramwajami 16 i 10.

Kino Sp. Prac. Państw.

Sienkiewicza 40.

NASTĘPNY PROGRAM

„WIELKOMIEJSKA MŁODZIEŻ”

Od wtorku 4 grudnia do poniedziałku 10 grudnia włącznie.

„Tajemnica Gabinetu Restauracyjnego”

Dramat.

W rolach głównych: Ellen Richter i Bruno Kastner.

Dramat.

Przymusowe licytacje.

Magistrat m. Łodzi — Wydział Podatkowy — niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 19 grudnia 1928 r. między godz. 9-tą rano a 4-tą po południu odbędą się przymusowe licytacje ruchości u niżej wymienionych osób za nie wpłacone podatki:

- 1. Gartman J., Brzezińska 59, meble.
2. Joskowicz Z., Zgierska 11, artykuły kosmetyczne.
3. Kuperberg W., Brzezińska 2, artykuły spożywcze.
... (list continues with names and addresses)

W dniu 20 grudnia r. b. między godz. 9-tą rano a 4-tą po południu:

- 13. Borensztajn I., Cegielniana 55, kredens.
14. Bielawski E., Cegielniana 63, 2 szafy.
15. Cukier W., Gdańska 68, meble.
... (list continues with names and addresses)

Przymusowe licytacje. (Ciąg dalszy).

436. Sztylet A., Piotrkowska 28, firanki.
437. Szeps B., Zachodnia 52, pianino.
438. Prusse Spadkobiercy, Zeromskiego 52, pianino.
439. Szlamowicz I., Zeromskiego 9, pianino.
440. Szpiro M., Piotrkowska 41, meble.
441. Szotland I., Kilińskiego 60, meble.
442. Lewin Sz., Kilińskiego 86, meble.
443. Szepsel S., Gdańska 28, meble.
444. Świętarski, Wólczńska 41, toaleta.
445. Szajnberg N., N.-Cegielniana 38, meble.
446. Szajnzyber B., Zielona 48, maszyna do szycia, meble.
447. Stiller J., Piotrkowska 82, kredens.
448. Stiller P., Cegielniana 91, meble.
449. Szmulewicz L., Piotrkowska 62, meble.
450. Sumeraj M., Pomorska 5, krzesło.
451. Sztrauch A., Lipowa 31, meble.
452. Tenenbaum H., Al. 1 Maja 19, meble.
453. Tenenbaum J., Al. Kościuszki 29, pianino, meble.
454. Tauman M., Piotrkowska 55, fortepian.
455. Torończyk S., Piotrkowska 55, fortepian.
456. Torończyk A., Piotrkowska 55, meble.
457. Torończyk E., Piotrkowska 55, meble.
458. Torończyk J., Piotrkowska 55, meble.
459. Taube A., Cegielniana 71, 2 szalki.
460. Tyber L., N.-Cegielniana 38, meble.
461. Tenenbaum J., Al. Kościuszki 29, meble.
462. Ullrichs M., Piotrkowska 45, 6 stolików, pianino, stoliki.
463. Uberbaum S., Piotrkowska 14, towary.
464. Chaskiel Urbach, Piotrkowska 64, 100 klg. ryżu.
465. Wisniewski B., Narutowicza 1, 30 krzesel.
466. Wajtraub T., Piotrkowska 17, zegar.
467. Wilczyk G., Cegielniana 8, kredens.
468. Weksler J., Al. 1 Maja 37, meble.
469. Wojdysławski A., N.-Cegielniana 41a, maszyna do szycia, meble.
470. Wislicki S., Zawadzka 34, pianino, meble.
471. Wislicki S., Zawadzka 34, pianino, meble.
472. Warhaft F., Piotrkowska 60, towar.
473. Wolberg J., Al. 1 Maja 5, meble.
474. Wygodzki D., N.-Cegielniana 52, meble.
475. Wajrauch R., Lipowa 15/17, 4 biurka.
476. Wislicki L., Zeromskiego 54, pianino, meble.
477. Wislicki L., Pańska 54, meble.
478. Weis J., Południowa 27, meble.
479. Wilczyk G., Cegielniana 8, meble.
480. Zysman A., N.-Targowa 14, meble.
481. Zylberg M., Zeromskiego 39, mydła.
482. Zylberg Ch., Zakątna 17, meble.
483. Zelman H., Piotrkowska 64, tremo.
484. Zwierzynski J., Piotrkowska 33, meble.
485. Złotogórski Ch., Zeromskiego 58, maszyna do szycia.
486. Zajdler Sz., Wschodnia 49, maszyna do szycia.
487. Zybracki A., Traugutta 6, 20 stolików
487a Liberman M., Południowa 2, meble.
487b Liberman Sz., Południowa 2, meble.
487c Zychliński J., Zawadzka 9, kredens.

W dniu 21 grudnia między godz. 9-tą rano a 4-tą po południu:

488. Diefenbach G., Rzgowska 33, meble.
489. Drynkowski J., Sienkiewicza 56, maszyna do szycia.
490. Menge T., Anny 33, meble.
491. Baranowski I., Tuszyńska 5, zegar.
492. Baśnicki J., N.-Lipowa 12, meble.
493. Brzeziński L., Rzgowska 7, meble.
494. Barjel O., Kilińskiego 194, meble.
495. Bortner M., Piotrkowska 117, meble.
496. Brajtbar L., Zgierska 80, meble.
497. Chmielnicki I., Kilińskiego 164, meble.
498. Cęciński L., Nowaka 7, meble.
499. Ciupa Katarzyna, Rzgowska 100, meble.
499. Dressler H., Radwańska 24, meble.
500. Ebhard H., Kilińskiego 150, meble.
501. Fajerman H., Główna 58, 3 palta męskie.
502. Frenkiel Ch., Piotrkowska 207, kredens.
503. Gutman Sz., Nowaka 25, meble.
504. Grudziński Fr., Rzgowska 70, maszyna do szycia, meble.
505. Gutman Sz., Nowaka 25, meble.
506. Grubert I., Piotrkowska 205, meble.
507. Sukc. Falcmana, Al. Kościuszki 95, meble.
508. Hurwicz Sz., Gdańska 92, meble.
509. Herbergowa L., Cybera 9, meble.
510. Jabłoń M., Zamenhoffa 15, pianino, meble.
511. Jabłoń Majer, Zamenhoffa 13, meble.
512. Kaczmarek St., Smocza 15, kredens.
513. Klimka P., Grodzieńska 7, maszyna do szycia, meble.
514. Klimka A., Janiny 7, maszyna do szycia, meble.
515. Kohn B., Pusta 13, meble.
516. Kubicka M., Piotrkowska 199, meble.
517. Klingsporn K., Nawrot 92, meble.
518. Kałowski A., Szkolna 9, fortepian, meble.
519. Kaliski M., Senatorska 25, meble.
520. Kapela Wl. Wysockiego 23, maszyna do szycia, meble.
521. Kubicka M., Piotrkowska 199, pianino.
522. Krumholz M., Piotrkowska 145, meble.
523. Lürkens W., Kościuszki 33/35, kasa ogniotrwała, meble.
524. Lewkowicz D., Główna 46, meble.
525. Link A., Rzgowska 80, bufet z marmurową płytą.
526. Lewita i Brzeziński, Sienkiewicza 163, kasa ogniotrwała, meble.
527. Lange R., Wólczńska 135, maszyna do szycia, meble.
528. Malinowska Marja, Rzgowska 29, kredens kuchenny.
529. Makowski J., Nawrot 99, meble.
530. Makowski A., Rokicińska 20, 16 worków maki.
531. Mysliborski D., Rokicińska 43, pianino.
532. Pawłowski T., waża, bufet.
533. Parzeczewski M., Kilińskiego 131, meble.
534. Prywiak St., Główna 41, meble.
535. Ramisch P. i A., Piotrkowska 121, kasa ogniotrwała, meble.
536. Rau L., Kałna 58, urządzenie sklepowe.
537. Ruprecht J., Pograniczna 49, szafa.
538. Szmeller E., Kilińskiego 192, maszyna do liczenia, maszyna do pisania.
539. Steigert G., Miedziana 20, meble.
540. Szefer B., Surakowskiego 19, maszyna do szycia, meble.
541. Szpiro H., Piotrkowska 292, meble.
542. Spodenkiewicz A., Piotrkowska 150, meble.
543. Targownik I., Kilińskiego 141, meble.
544. „Trak”, Rokicińska 53, 3 biurka.
545. Węgierski, Kilińskiego 129, meble.
546. Wiede A., Lipowa 87, pianino.
547. Węgierski J., Kilińskiego 129, meble.
548. Wojdysławski Z., Piotrkowska 218, meble.
549. Zylberg N., Sienkiewicza 74, meble.
549a Dawidowicz P., N.-Zarzewska 7, meble.
549b Ramisch P., Piotrkowska 121, kasa ogniotrwała, biurka.
549c Sztajnberg M., Nawrot 13, pianino, meble.

ODEON

Ostatnie 3 dni!

WODEWIL

Ostatnie 3 dni!

CORSO

Dawno niewidziany ulubieniec Szanownej Publiczności w swej najnowszej produkcji 1928 — 1929 r.

HARRY PEEL
FAŁSZYWE MILJARDY

w sensacyjno-salowym dramacie w 12 aktach p. t.:

Fred Thomson

w swej najnowszej produkcji 1928—1929 r. w obrazie p. t.:

Wyjęty z pod prawa

Sensacyjno-awanturyczny dramat w 10 aktach. Nad program FARSA. Nad program FARSA.

CZARY

Dzisiaj i dni następnych!

Na I-szy seans wszystkie miejsca po 50 gr.

Najnowsza sensacja świata p. t. „RECE DO GÓRY, TU EDIE!”

W roli głównej:

Ulubieniec narodów, słynny sensacjonista

EDIE POLO

KINO-TEATR
PALACE

PIOTRKOWSKA 108.

Dzisiaj i dni następnych!

Wielki As Sezonu!!

W roli głównej:

LYA de PUTTI

Wielki dramat o wzruszającej do łez treści.

„ZŁODZIEJ SERC”

Wielki As Sezonu!!!

APOLLO

16 Konstantynowska 16

Dzisiaj i dni następnych.

TITANIC

(MIASTO MARZEŃ)

Symfonia miłości i sławy, gigantyczna wizja miasta tytanów New-Jorku.

W roli głównej niezapomniany bohater „WSCHODU SŁOŃCA”

GEORGE O'BRIEN, Virginia Walli i Juna Collyer.

Porywająca treść. Wspaniałe efekty dramatyczne. W akcję wpleciona jest pełna grozy i wstrząsającego realizmu katastrofa kolosa oceanicznego, podczas której tysiące ludzi znalazło śmierć.

Następny program: Harry Liedtke w obrazie p. t. „Młodzież wielkomijska”

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 roku o ubezpieczeniu podaży przedmiotów powszechnego użytku (Dz. U. R. P. N. 91 poz. 527), na Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1928 roku o uregulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz cegły (Dz. U. R. P. N. 87 poz. 761) oraz na uchwałę Magistratu m. Łodzi N. 355 z dnia 16 kwietnia 1926 roku — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałę Magistratu m. Łodzi Nr. 1100 z dnia 1 grudnia 1928 r., zostały wyznaczone następujące ceny maksymalne (najwyższe):

Na mięso cielece za 1 kg.

w hurcie:

w detalu:

cielęcina normalna	zł. 2.50	cielęcina normalna	zł. 2.85
cielęcina koszerna	zł. 2.50	cielęcina koszerna	zł. 3.—

W myśl § 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych, będą ukarani przez władzę administracyjną I instancji według art. 4 i 5 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10.000 złotych, o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Łódź, dnia 2 grudnia 1928 roku.

Prezydent m. Łodzi

(-) Br. Ziemięcki

KONKURS.

Magistrat m. Łodzi ogłasza niniejszem konkurs na stanowisko naczelnika Wydziału Plantacji Miejskich.

Kandydaci winni posiadać wyższe wykształcenie fachowe oraz praktykę 10-letnią. Stanowisko to jest do objęcia w dniu 1 marca 1929 roku. Do stanowiska tego przywiązane jest uposażenie VI stopnia służbowego urzędników państwowych plus 15 proc. dodatku komunalnego.

Oferty wraz z dołączeniem:

- metryki urodzenia,
- dowodu obywatelstwa polskiego,
- życiorysu,
- dowodu zadośćuczynienia obowiązkowi służby wojskowej,
- świadectw z poprzedniej pracy

oraz powołaniem się na referencje — należy składać w Wydziale Prezydjalnym — Plac Wolności № 14, I piętro, pokój № 16, w terminie do dnia 15 stycznia 1929 r. Łódź, dnia 6 grudnia 1928 roku.

Prezydent m. Łodzi
(-) B. Ziemięcki

Dobry Kapelus lub czapka jest ozdobą człowieka.
Kapelusze i czapki najlepszego gatunku posiada na składzie firma

A. Galusiński

ul. Piotrkowska 121.

Ceny nasze przed świętami są o 20% niższe.

Mój interes znany jest z dobroci towaru, z dokładnego wykonania i solidnej obsługi.

Dr. KLINGER

Choroby weneryczne, skórne i włosów.

Leczenie lampą kwarcową.

Andrzeja Nr. 2, telef. 32-28.

Godziny przyjęć: od 1.30—2.30, dla Pań, od 6—8

CENY OGŁOSZEŃ:
Ceny ogłoszeń należy rozumieć za wiersz wysokości 1 milimetra.

Miejscowe: Drobne: Za wyraz 5 groszy (najmniej 50 groszy). Dla poszukujących pracy i o zagubionych dokumentach za wyraz 5 groszy. Zwyczajne: Za 1 milimetr jednolamowy 15 groszy. (str. 8 lam.), komunikaty, nekrologi i tekie przed kroniką po 35 groszy (strona 4-lamowa). Zamiejscowe o 50 procent i zagraniczne o 100 procent drożej.